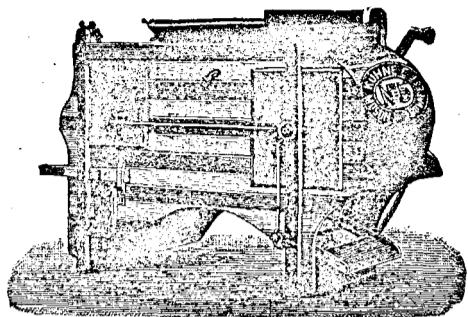

ERDÉLYI GAZDA

XLII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1910 Augusztus 14.

33. SZÁM.

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r. t. Mosonban

elsőrendű kivitelben szállít: Rostákat és konkolyozókat,

Osborne tárcsásboronákat,

ekéket és tömörítőket,
hirneves sorvetőgépeket,
borsajtókat, tejgazdasági eszközöket
stb., stb.

! Kérjük árjegyzéket!

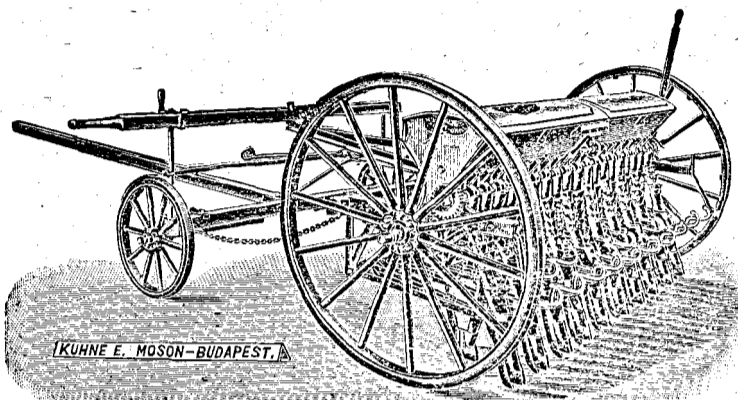
2012

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókok:

Debrecen és Temesvár.

KÜHNE E. MOSON-BUDAPEST.

Terményeinket a legkedvezőbbben a

**Székely Gazdák Szövetkezeté-nél, Marosvásárhelyt
értékesíthetjük.**

**Ugyanott az összes aratási és cséplési szükséglet
legelőnyösebb beszerzési helye.**

2336

Báró Kemény József **Hungária Gépgyár**
betéti társaság **DÉVA.**

2023

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrlő és fűrészmalom tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezetű gazdasági vagy egyéb gépek és automobilmek javítására.

Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések és kamrák javítása. Authogén forrasztások.

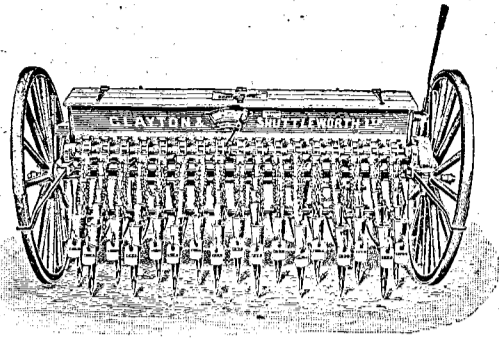
Automobil-garage.

Az amerikai „Milwaukee“ arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképvisellete

Olcsó árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

Sürgöncim: Coloniale Kolozsvár. ☛ ☛ Telefon interurban: 60. sz.

Erdélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat

Dr. Osztián Olivér és Társai

Kolozsvár, Mátyás király-tér 25. sz.

Nagy raktár!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselte.

Nyersolajmotorok, Szivógázmotorok, Benzinmotorok, Műszaki cikkek.

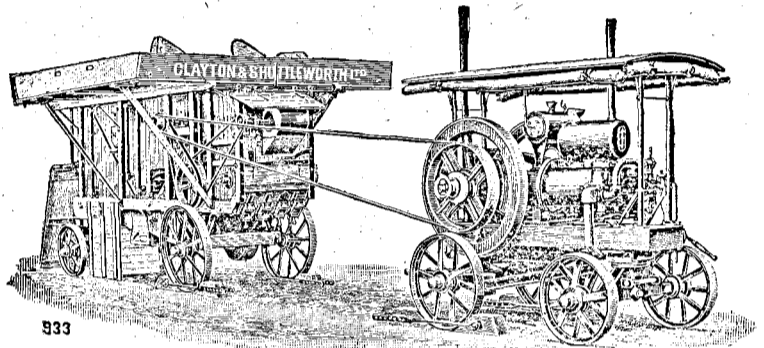
„Optimus“

automatikus tűzfojtók.

Mérnök látogatás díjtalan!

Kérjen ajánlatot.

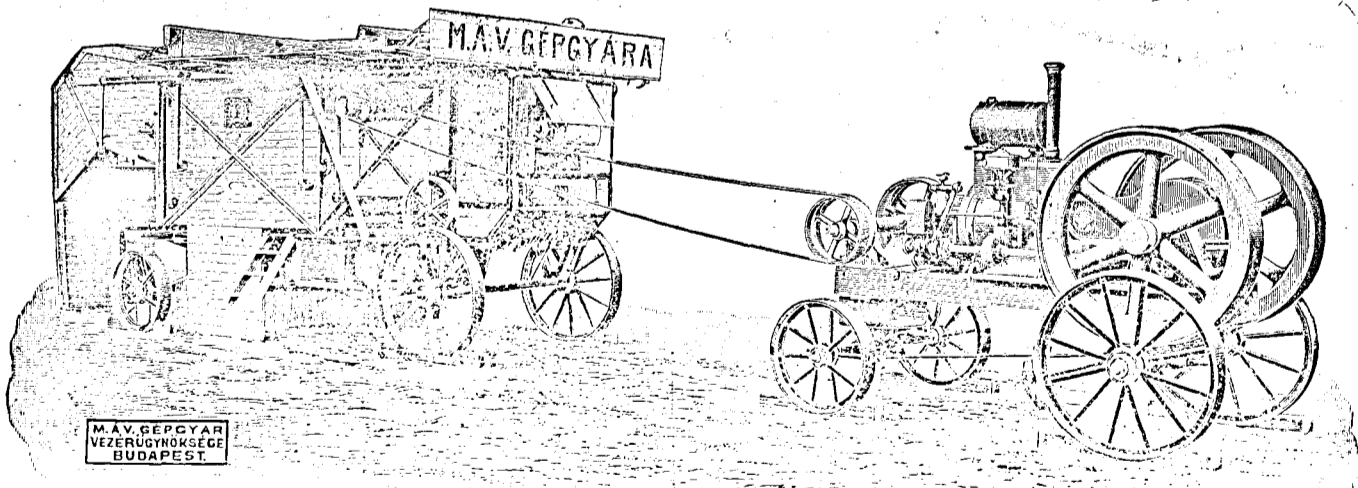
2485

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az ötödik népszámlálás.	413
Terméskilátások.	413
Az amerikai dry farmingról. Dr. Hoffmann Ferenc. I.	414
Irodalmi szemle.	415
Kisebb szakközlemények.	415
Kormányintézkedések.	416
Vegyes közlemények.	416
Hirdetések.	

Az ötödik népszámlálás.

Az alkotmányos kormányzás visszaállítása óta ötödizben következik el ránk nézve az ideai Szilveszter éjfélen az országos népszámlálás. Országszerte csaknem huszezer dolgos kéz ir teli millió és millió kék cédulát, a számláló lapokat, állapotjainkról. Hogy hadd lássuk megint, mennyit gyarapodtunk számban, gazdagságban és kulturában ama tíz év óta, mikor utoljára számoltuk össze magunkat.

A mai repülőgépen rohanó életben szerfelett nagy idő tiz esztendő, a nemzetek fejlődésében, mikor tudomány, ész és lelemény ugyszólván naponként produkál újabb vívmányt, amint a haladás amugy is vágató szekerén akar egyet-egyét előre taszítani. Épp ezért manapság egész felfogásunk, munkásságunk és törekvéseink egyetlen évtized alatt is annyira megszoktak változni, hogy ugyszólván minden évtizedre újra kell születnünk a változott új életre az életküzdelem új fegyverzetében. És a rohamos átalakulások e forgatagában jaj annak, egyesnek épp úgy, mint nemzetnek, a ki lomhán, vagy bárgyun kitért a haladás ily tízéves iramából s nem iparkodott kézzel-lábbal és fővel együtt uszni minden téren a világfejlődés nagy áradatával. Az átaludt időt, a jégre tett szorgalmat megsínyli egész életére.

A népszámlálás intézményének nagy fontossága. Arról kell hű tükröt tárnia elénk, mit dolgoztunk és okosan dolgoztunk-e a világfejlődés utólérésében, az avval való fáradhatatlan lépéstartásban. Az eddigi törvény, meg a most tárgyalt javaslat is minden lehető biztosítékot kigondoltak arra, hogy az összeírás pontos, tehát az országos tükrök is hű legyen. Ám nagyon jól ismerjük népünket. Az urtól amugy is bizalmat-

lan már, minden összeírástól retteg: adó lesz belőle! Suttogják a gunyhók bubosai körül jó előre valahányszor valami számlálás esik Magyarországon. És tanakodnak, miképen játszassák ki az összeírást. A bizalmatlankodást öregbíti bennük sok lelketlen bujtogató is, aki vagy csupán az államhatalom boszantására, vagy sokhelyt anyagi érdekből is mumust fest az együgyű nép hiszékenységének a népszámlálás titkos céljai felől is. Pedig hát köztudott dolog, hogy maga a törvény tilalmazza legszigorubban a népszámlálás céduláinak felhasználását bármire is másra, hanem ha egyedül a lakosság számbeli kulturális és gazdasági állapotának kitudására. Mivel azonbau a mi parasztunk törvényt csak akkor olvas, mikor a bíróság vagy a fiskális fejére olvassa, a népszámlálási törvény céljairól és biztosítékairól se tud semmit. Az országos nagy munka sikerének és zavartalan keresztülvitelének céljából hát nagyon okos és hazafias feladat várakozik most azokra, akikre népünk még hallgat, főképen a sajtóra, tanítókra, gazdasági és népkörök vezetőire.

Meg kell magyarázni jó előre a népnek, hogy azzal a népszámlálással se a finanszminiszter nem akar kikutatni eltitkolt adóalapokat, se a hadügyminiszter bujkáló vagy Amerikába szökött katonaköteleseket. Valamiként a csirkét, malacot, lovat és egyéb barmot se fogják megadózni a népszámlálók, miként ilyen hazugságokkal minap is teli beszéltek a nép fejét sok faluban az élelmes mancheszteristák s másnap minden nénémasszony dugva vitte tyukját a népbolondítóhoz, hogy tessék lelkem, ingyen adom, csak ne adózzanak!

Ily előzetes népfelvilágosítás nélkül sok igaztalan vallomás kerülhet a népszámláló lapokra, rovására az egész nagy munka hűségének.

Pedig tán soha nem volt annyira szükségünk minden tekintetben pontos és megbízható népszámlálási adatokra; mint egész társadalmi életünk mai nagy vajadásának, átalakítási küzködéseinek idején. Megérezte ezt az új törvényjavaslat is, mikor két irányban is új rovatot állított be a számlálólapokra, az egyik újítással kutatni akarja az egyre átkozott népdivatjának rombolását, a másikkal a kulturális eloszlását az egyes társadalmi rétegekben.

A kivándorlás szédítő arányai, meg a speciális magyar betegség, a tubercolozis dülhöngése két kaszával vágja a rendet a magyar népszaporaság őseréjü termőföldjén. Harmadik népiertő nyavalyánknak meg felsorakozott az egy- és két gyermekrendszer, az egyke, mely pár év alatt rohamosan elterjedt országos kórsággá. Szociológusok számítása szerint nemzetünk életfáját már-már oly erővel vágja, minővel a kivándorlás. Az új népszámlálás ezért firtatja a szomorú kérdést: valóban hanyatlik-e a házasságok termékenysége egyes vidékeken.

A másik újítás arra gyűjti az adatokat, hogy a nép- és középiskolát az ifjuság közül hányan s mely társadalmi osztálybeliek végeztek. Így akarnók kikutatni, mely osztályban található aránylag kulturhajlam és erő, tehát mely osztályokat kell legjobban felkarolnunk nemzeti fejlődésünk szempontjából, mint legértékesebbeket.

Egyebekben a régi csapáson fog haladni az ideai népszámlálás is, kivéve a költségeit, a miknek egy részét (elég jogtalanul) most a községek nyakába akarja sózni az állam.

Terméskilátások.*

Irta: Dr. Hory András.

Paris, július hó 31.

A départmentokból érkező riasztó hírek dacára, a francia kormány felhivatalos jellegű közleményei igen kedvező színben tüntetik fel, az 1910 évi terméskilátásokat.

A legutóbb közzétett adatok szerint Franciaország 1910 évi buzatermése mintegy 115.000.000 hektólitert fog kitenni, azaz megfelel az utolsó tízévből tapasztalt átlagos termésnek.

Ha a statisztikai kimutatásokhoz fordulunk, azt találjuk, hogy 115.000.000 hl. buzatermés tényleg jó közepesnek mondható Franciaországban. Ugyanis Franciaország buzatermése:

1898 évben	128,096,149	hektóliter volt
1899	» 128,418,920	»
1900	» 114,710,880	»
1901	» 109,573,810	»
1902	» 115,530,692	»
1903	» 128,385,530	»

* Mult számunkról lekéselt.

Szerk.

Minden gazdának, aki műtrágyát használ, szüksége van modern szerkezetű, szabatosan működő

Műtrágyaszóró-gépre.

Elsőrangú gyártmány kizárólagos képviselője a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 31.

1904	>	105,305,575	>
1905	>	118,212,850	>
1906	>	114,500,653	>
1907	>	132,853,578	>

Ehhez hozzászámítva az Algérié-ből és Tunisieből várható, továbbá a készletben levő gabonát, a hivatalos organumok oda következtetnek, hogy Franciaország búzaszükségletét a belföldi termelés fedezni fogja.

Ezzel szemben azonban a gyakorlati közgazdák, így többek közt Berthault a grignoni gazdasági tanintézet jeles tanára, úgy nyilatkoznak, hogy a legjobb esetben is csak 110,000,000 hl-ternyi termésre lehet számítani, de valószínű, hogy a tényleges eredmény az említett mennyiségen jóval alól fog maradni. A készletben levő gabona Berthault szerint csak a rendkívüli áremelkedést foghatja ellen-súlyozni. Irányadó körökben felmerült már a gabonavámok ideiglenes leszállításának gondolata is. A helyzetet azonban legjobban jellemzi az a körülmény, hogy a párisi pékek a kenyér árát két kilónkint 5 centime-mal emelték.

Angliában, hol az időjárás épen olyan megbízhatatlan mint Franciaországban és a hőmérsék a rendszeren alól van szintén közepes termésre számítanak, amely azonban csekélyebb lesz a múlt évinél. Hasonlóképen közepes termésre van kilátás Belgiumban és Hollandiában is.

Németországban a hivatalos jelentések igen optimisztikus színben tüntetve fel a helyzetet, mintegy 55,000,000 hektóliterre becsülik a várható termést, azaz 5,000,000 hektóliterrel számítanak többre a múlt évi termésnél.

Romániában az időjárás igen kedvező lévén, bő termésre van kilátás, amelyet hozzávetőleg 37,000,000 hektóliterre becsülnék. Következésképpen az ideai termés a tavalyihoz viszonyítva 20,000,000 hektóliter többletet fog feltüntetni.

Bulgáriában 17,000,000 hektóliterre számítanak a múlt évi 14,000,000 hektóliternyi termékkel szemben.

Az olaszországi terméskilátások kevésbé kedvezőek, de tekintettel azon körülményre, hogy a bevetett terület nagysága a múlt évihez képest lényegesen növekedett, a termés nem lesz sokkal csekélyebb az 1909 évi termésnél, mely mintegy 60,000,000 hektóliter búzát adott.

Törökországban a nagyon kedvezőtlen időjárás dacára is közepes termésre van kilátás.

Oroszországban elég kedvező termésre következtetnek, bár valószínűleg 30—40,000,000 hektóliterrel kevesebbre van kilátás, mint az elmúlt évben. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy a múlt évi bő termés egészen kivételes jelenség volt Oroszországban.

A termésbecslések számszerű adatait ösz-

szegezve az 1910 évi európai búzatermést circa 720,000,000 hektóliterre lehet becsülni.

Az Észak-Amerikából érkezett cablogrammok szerint a terméskilátások az esőhiány s a rendkívüli szárazság miatt igen kedvezőtlenek. Igen kedvezőtlenek különösen a Dakota államból érkező hírek, annak dacára, hogy a bevetett terület kiterjedése viszonylag ott volt a legnagyobb. Azonban végleges eredmény természetesen az aratásig, circa augusztus hó 15-ig mutatkozó időjárástól függ. Jelenleg 250,000,000 bushel termésre számítanak 40 millió bushellel kevesebbre, mint az elmúlt évben. (A legkisebb termés Észak Amerikában 1894-ben volt, 219,000,000 bushel.)

Canadában a rendkívüli száraz időjárás miatt szintén kisebb termésre számítanak mint az előző években.

Ezzel szemben azonban az indiai termés 25,000,000 hektóliterrel mulja felül az 1909 évit. Hasonlóképen Ausztráliában is 4—5,000,000 többlet mutatkozik.

Összevetve a elmondottakat, a buza árának az európai piacokon már a közelben észlelhető emelkedésére következtethetünk.

Az amerikai dry farmingről.

Irtá: Dr. Hoffmann Ferenc.

I.

Azon számos nemzeti kultur-akció között, melyeket két évig tartó észak-amerikai tanulmány utazásom alatt megfigyeltem, legaktuálisabb a dry farming. A magyar agrár politikusok az amerikai közélet terén tanulságosabb és érdekesebb mozgalmat nem is találhatnának mint a dry farmingot és az ennek propagálására rendezendő dry farming kongresszust.

Az amerikai dry farming (drej fárming) alatt azt a gazdálkodási rendszert értik, melyet Amerika nyugati államaiban a száraz vidéken, öntöző csatorna rendszerek segítségével üznek. Az említett vidékek termékeny földjei évezredek óta hevernek kihasználatlanul, mert a csapadék igen kevés és felette ritka. Sokszor éveken keresztül nincs eső. E miatt a nevezett vidékek csaknem teljesen lakatlanul heverték; néha-néha legeltetésre használták az állattenyésztők (ranchers) meg az indiánok.

Az említett vidékeken, melyeket rövid idővel azelőtt vad nyugatnak neveztek, ez idő szerint oly telkesítési munkálatok folynak, melyek korszak alkotók az amerikai mezőgazdaság történetében. Az Unio kormánya, amellet magán társulatok is nagy csatorna rendszereket létesítenek, mi által a rövid idővel azelőtt még vad nyugatnak nevezett vidékek a legbelterjesebb kerti gazdálkodásra tételnek alkalmassá.

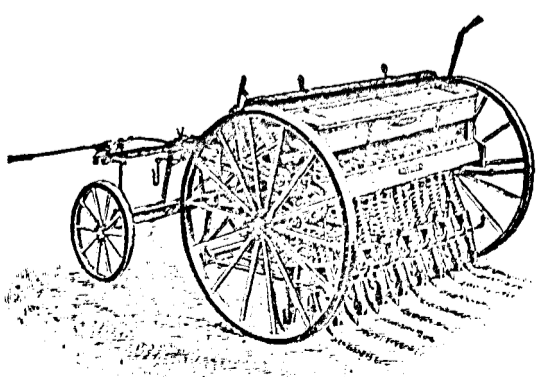
Ezen nagy telkesítési munkálatokra több

körülmeny indította az Unio kormányát. Egy felől a mezőgazdasági termelés kiterjesztése elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkozott. Másrészt ezen vidékek kellő telkesítés után kiválóan alkalmasnak mutatkoztak a keleti államok munka nélkül heverő gyári és bánya munkásainak a mezőgazdaságban való letelepítésére.

Az utóbbi évek ipari válságai komolyan rá mutattak arra, hogy az emberi munkaerő a nemzeti termelés terén aránytalanul oszlik meg. Amerika mindezeideig főleg ipara fejlesztésére akumulálta a bevándorlás hozta munkaerőt. Ipara megerősödött oly mértékben, hogy azzal a mezőgazdálkodás jelenlegi állapotában lépést nem tarthat. Nemcsak a szaklapokban, hanem a napilapokban is olvashatni, hogy: »Mezőgazdasági termelésünk nem tart lépést sem a fogyasztással, sem a nép szaporodásával. Mezőgazdaságunk el van hanyagolva, kevés a földmivelő ellenben nagy városaink túl vannak tömve heverő iparosokkal. Több földmivelő és kevesebb ipari munkás kell nekünk stb.« Nemcsak az amerikai közgazdászok hanem a nagyközönség is érzi már, hogy a közgazdasági termelésben szükséges arányosság megzavartott. Maga a munkásnép is szigorú tanulságot szerzett az utóbbi válságos évek alatt. A munka alkalom megcsökken, a munkabérek a nagy bevándorlás folytán a minimumra szállottak, az életköltségek ezzel szemben az utóbbi négy öt év alatt 15 sőt 35%-al emelkedtek fel. Csoda-e, ha a létküzdelembe belefáradt munkás nép egy biztosabb, tartósabb kereset forrás után vágyott, mely csendes otthon is nyújthat neki? »Back to the farm« vissza a mezőgazdaságba, a csendes falusi otthonba, volt a jelszó a fáradt munkás milliók ajkán.

Ilyen hangulatban érte az amerikai népet a canadai kivándorlás híre. Az utóbbi 15 év alatt egyes vállalkozó farmerek rá jöttek arra, hogy közép Canada sik földjei, hol eddig az amerikai szarvasmarha tenyésztők csak legelőt béreltek gulyáik számára, kiválóan alkalmasak gabonatermelésre. Csakhamar híre terjedt ennek az onnan hazatérő gazdag farmerek útján. Majd a canadai kormány telepítő ügynökei járták be a kelet népes vidékeit és a bér munkás sorsot megunt néposztályból verbuválták az első telepéseket Közép-Canada számára.

Majd a földüzerek és az amerikai farmerek kezdtek nagyobb számban Canadába települni, mely kivándorlás rövid időn belül oly erőssé vált, hogy elnevezték azt invasionak. »The Yankee invasion of Canada« manapság oly erős mint volt egykor a Californiai, vagy a clondyke-i, vagy akár az alaskai aranybányák megrohanása. A legvállalkozóbb amerikai farmerek keresik ma fel Canadának ezen ugynevezett »Last best west« vagyis legutolsó leg-

Szab., „Rekord II.” sorvetőgép

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

2024

Sorba vet — sorba trágyáz!

Allamgépgyári legújabb szerkezetű gőzcséplőkészletek, benzimotorok, resicai acélekék, Kalmár-féle rosták és egyéb talajmivelő eszközök.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket.

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
V., Budapest, Váci-körút 32. szám.

jobb nyugati sikkait. Az utóbbi 12 év alatt több mint 600.000 amerikai farmer telepedett le Canadába. Csak a múlt 1909. évben 95.000 farmer ment át, ezek száz millió dollár készpénzt és több milliárd dollár értékű gazdasági felszerelést vittek át magukkal Canadába az új otthon megalapítására. Általános a meggyőződés, hogy a közel jövőben még nagyobb lesz a canadai bevándorlás Amerikából.

Canadai tanulmány-utazásom közben meglátogattam William D. Skott urat, az ottawai fő bevándorlási Biztost. bármennyit is hallottam, láttam és olvastam a Yankee invasióról, mégis meglepett a mit tőle hallottam. Skott ur szerint Canadának legértékesebb bevándorlói az amerikaiak, mert gyakorlott és tőke felett rendelkező farmerek. De viszont az amerikai farmer számára is Canada az egyedüli ország, hova érdemes neki bevándorolni. (Canada is the only country that has proved to be good enough for Americans to emigrate to.) E mellett tanuskodik az amerikai farmerek tömeges bevándorlása és jól honosodása is.

A winniepei bevándorlási hivatalban megtudtam, hogy 1897—1909 évi márc. 31-ig bevándorolt Canadába 425.460 amerikai, ugyanezen idő alatt bevándorolt Canadába 540.621 angol alatt való, kiknek összes száma még ezen bevándorlási perriodusban az amerikaiakét felülmuta 115.161-el; ezzel szemben már 1909 ápr—okt. végéig bevándorolt Canadában 59.832 amerikai és ugyanezen idő alatt bevándorolt Canadába 52.901 angol alattvaló (Skót, ír, walesi). Ezen időszakban már az amerikai bevándorlók száma emelkedett tulsulyra 6.931-el. Azt is hallottam, hogy az amerikai jobban honosul Canadában, mint az angol alattvaló. Az 1903 év leforgása alatt 2294 angol, skot és ír bevándorló utasított ki Canadából, míg amerikai csak 149. A winniepei bevándorlási hivatal főnöke J. Bruce Walker ur azt mondta nekem, hogy az amerikai bevándorlás a közel jövőben rapid emelkedésű lesz.

Ez a nagy arányu ember anyag és tőke áttelepülés az Egyesült államok kormányát mélyre ható intézkedésekre indította. Legelső dolga volt az »Arid regions« vagyis száraz vidékeken öntöző csatorna rendszer létesítése. Mikor ez elkészült, nyomban megindult a nagy-szabásu »Reclamation service« vagyis vissza telepítési actió, mely a canadai kivándorlás ellen akciójaként tekinthető.

Ha tizenöt évvel ezelőtt kezdte volna meg az Unio kormánya ezt a népmentő és mezőgazdaság fejlesztő akciót, ugy a keleti államok feles számu munkás családjai nem lettek volna kénytelen az angol gyarmatot képező Canadába vándorolni. De az amerikai kormány dicséretére legyen mondva, teljes erővel igyekszik az elmulasztottakat pótolni. A lakatlan vidékeken vasutakat épített, a száraz vidékeken gyakran hármasszalagban öntöző csatornák

futnak végig s a nem rég teljesen kihalt vidéken ma már sűrűn találhatunk virágzó gazdaságokat.

E kis farmok mint nyitott könyvek tanúsítják, hogy az eke által soha nem érintett, eső által ős erejéből ki nem lugozott föld számlálhatatlan évek termékenységet rejti magában. Ez a termékeny föld csak az öntöző csatornák vizét várja, hogy a telepedő családok millióit bő aratással és nyugalmas otthonnal ellássa. Nemzeti érdekű és hasznosabb akciót az amerikai kormány valóban ki sem fejthetne, mint, hogy heverő és kivándorló munkás milliói számára e sivatagot otthonná alakítja.

A téli évszak alatt e sziklás kopár hegyek felhőkarcoló ormain nagy a havazás. A magasan fekvő völgyek és hasadékok megtelnek hóval, majd a tavaszi napsugár elolvasztja a téli csapadékot, s a keletkező ezernyi patakok vadul száguldanak alá az erdőtlen hegyek-völgyeken és szomjan hagyják az évezredek óta víz hiányában szükölködő vidéket. De az öntözésnek idáig elért sikerei oda csalogatják a mérnököket, kik szabályozzák a hegyi patakokat. Egész szikla hasadékokat torlaszolnak el bámulatra méltó zsilipekkel, hogy egész völgyrendszereket láthassanak el egész évi vízmennyiséggel. Így ellátva, vízzel, a nagy sivatag készen várja a telepeseket. Kik okszerű gazdálkodással csakhamar hullámzó buzakalász tengert és virágzó kerteket varázsolnak a homok sivatag és tövismezők helyébe. A legutóbbi időben 30.000,000 acre földet hódítottak így meg a belterjes mezőgazdálkodás számára. És még igen sok föld várja a telkesítést.

(Vége köv.)

IRODALMI SZEMLE.

Közgazdasági irányok a 40-es években. Figyelemreméltó közgazdasági tanulmányt irt L. Sipo Kamilló azokról a közgazdasági irányokról, a melyek 1840-től kezdve jellemezték hazai viszonyainkat. Megállapításai eredeti forrásokra támaszkodnak. A tanulmány, a mely a Közgazdasági Szemlében is megjelent, 84 oldalra terjedő füzet, és egy koronáért rendelhető meg írójánál (Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 35.).

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Amerikai takarmányozás csikóknál. Lefőlözött tej adagolása — különösen nehezebb fajtához tartozó csikóknak — kitűnőnek bizonyult. Legjobb a tejbe lenmagnyálból (mely egy rész lenmag és hat rész vízből áll) kezdetben egy theakanálynit, majd fokozatosan többet keverni. Gyenge és öreg lovak erősítésére is kitűnő e pötszer. Amerikában a csikóknak következő keveréket készítenek: 100 kg lenmagpogácsa, 100 kg tengeri, 100 kg zab, 200 kg lencse, 100 kg buza, mely keveréket finomra őrlik és megszitálják s ezután 100 kg cukrot, 5 kg sót 2 1/2 kg görög széna-, kömény és ánzismagkeveréket adnak hozzá. Ebből az elegyből hideg vízzel sűrű pépet készítenek.

Ezután több forró vizet adnak hozzá és tejjel melegre lehűtve takarmányozzák fel. Vemhes kancák és beteg lovaknak kitűnő táplálék ez.

+ Karbolsav használata a méhek rajzásánál. Egy kis üveg higitott karbolsav, egy darabka szivacs és egy hosszú pózna mindig készletben van a méhesben a méhek rajzásának idején, írja egy méhész. Ha a raj magas fán vagy oly helyen szállt meg, ahol nehezen hozzáférhető, a póznára erősített és a karbolsavba mártott szivaccsal csak meg kell érinteni s mint a felhő, úgy száll szét, hogy más helyen telepedjék meg. Ha ez a hely se volna alkalmas, megismételjük az experimentumot s a raj kifáradva mindig lejjebb száll. Ha a raj valamely fatörzsön vagy ágon szétterjedve szállt meg, a szivacs segítségével könnyen egy csoportba terelhető. A raj szivesen száll meg oly helyen, ahol már raj volt s ha ez a hely alkalmatlan, kenjük be karbolsavval, s többé raj oda nem száll.

+ A méz. Újabb vizsgálatok szerint rádiumot és hangyasavat bőven tartalmaz, ami gátolja a vérelmészesedést. Hires orvosok a dohányméreg ellen is hatékony szernek tartják mert a nikotint a hangyasav ártalmatlanná teszi. A méz savanyagai a nyálkaelválasztást is fokozzák s így az emésztést elősegítik. A méz színe annak jóságát nem befolyásolja.

+ Mennyi eleségre van szüksége a tyuknak? Ha azt akarjuk, hogy a tyuk nemcsak jó husban maradjon, de azonkívül rendelkezésre is, akkor nemcsak fentartó eleségre van szükség, mi naponta mintegy 85 gr. szárazanyagot vagy szemes eleségben kifejezve, mintegy 100 gr árpát tesz ki, de termelő eleségre is, s így a napi táplálék mintegy 145 gr. árpa vagy 130 gr. buzára rug.

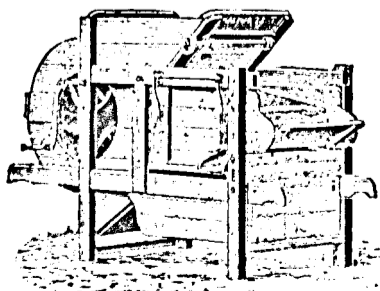
A tiszta szemes eleség azonban nem helyes, mert ez esetben a baromfiak több keményítőt vesznek magukba, mint amennyit értékesíthetnek, mely okból az elzart tyukoknak célszerűbb kevert táplálékot adni, így pl. 7 drb. tyukra 500 gr. burgonyából és 250 gr. rozskorpából készített keveréket.

Kinnjáró tyukok kedvező viszonyok között igen sok táplálékot találnak a szabadban, ezeknek 1/3—1/2 annyi táplálékot adhatunk kiegészítésként. Ne feledjük végül, hogy a tojás héjnak készítésére a tyukoknak sok mézre van szüksége, a szemes eleség, a burgonya és korpa azonban aránylag csak kevés meszet tartalmaznak, minélfogva a célszerű meszes faltörmelék bocsátani rendelkezésükre, melyből azután annyit csipkednek, mint amennyire éppen szükségük; van a meszes homok ezenfelül az emésztést is elősegíti.

+ Szintartó selyemszövetek mosása. Selymet sohasem szabad meleg vízben mosni. Ha selyemruhát akarunk mosni, vegyünk tíz liter eső- vagy folyóvizet, szappant szükség szerint és egy liter ammóniák-folyadékot. Ebben a keverékben könnyedén átmoszuk a ruhát és bő vízben öblítjük. Ily módon valóságosan olyan lesz a selyem, mintha új volna.

+ Lábbeli puhántartás A lábbeliek sokat tisztítanak fénymázzal, ami nem igen használ a bőrnek. Így okosan cselekszünk, ha hetenkint legalább egyszer bekenjük este vazelinral és reggel egy ronggyal jól ledörzsöljük. Így a bőr megtartja puhaságát és nem reped ki oly könnyen.

+ A megsavanyodott (aludt) tej alkalmazása a háztartásban. Úr- és borjúhús savanyu tejbe téve, kiváló puhává és izletessé

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképvislet

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

Iesz. Csekély mennyiségű savanyu tejmaradék is felhasználható. Sárga cipő, lakkszójóv stb. savanyu tejjel bedörzsölve, szép fényt nyernek, épügy ha linoleumot és sima padlózatot a tisztítás után, tiszta savanyu tejbe mártott ronggyal dörzsölünk fel. Bogyós gyümölcsök (málna, szeder, eper, afonya stb.) feltjai az abroszból, asztalkendőből stb. jól eltávolíthatók. Nemcsak a szenyessé, hanem a napégette-szinehagyott kalapok is visszanyerik az ő természetes színüket és bizonyos hajlékony — az új kalapokéhoz hasonló — merevséget. A kalapokat egyszerűen savanyu tejbe mártott kendővel kell letörölni és árnyékban megszáritani. Nagyon piszkos, vagy erősen napégette kalapoknál a bedörzsölés mindaddig, ismétlendő míg azok megtisztulnak.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A legelőügy vezetői. *Serényi* Béla gróf földmivvelésügyi miniszter a legelők javítására és ahol szükséges, azok létesítésére nagyobb mozgalmat indított és e célra ezévből 500 ezer koronát óhajt fordítani. A legelőügy központi vezetésére ahhoz értő szakembereket rendelt be a földmivvelésügyi miniszteriumba. Így rendelte be központi szolgálatra enesei *Dorner* Bélát és *Thaisz* Lajost is. Enesei *Dorner* Béla előzőleg a székelyföldi kirendeltségnél hat éven át foglalkozott gyakorlatilag a legelők javításával és ezen működésének jó eredményei révén érte az előlépésnek minősíthető berendelést a központba. Szaktudásától méltán várhatjuk az elhanyagolt legelőügy előbbrevitelét.

Mémlővásárlás. A m. kir. földmivvelésügyi miniszter föl hívja mindama tenyésztőket, kiknek birtokában három és fél évet betöltött, de nyolcadik évet még nem haladt koru mémlő van és azt eladni óhajlják, hogy ebbeli szánkéukat annak kitéjtetésével, hogy a mémlő mely vármegyében, mely városban, községben vagy pusztán áll, továbbá az eladási árt is (1 koronás bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb augusztus 20 ig a m. kir. földmivvelésügyi miniszteriumnak jelentsék be. Az eladóknak a bejelentés mértékéhez és a bejelentők lakóhelyéhez képest. úgy mint a múlt évben, ismét *egykes középontokon* fognak bizottságilag megsejmeléltetni, s a vételár tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvétetni. 165 centiméternél alacsonyabb mémlő, tekintettel a méntelepekben már meglévő anyagra, valamint hidegvérű mémlő nem vásároltatik. A megvásárolt mémlő vételára ama m. kir. adóhivatalnál fog kifizettetni, melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelöl.

Gyorsvonatok gyorsítása Budapest — Nagyvárad — Kolozsvár között A kereskedelmi miniszteriumban azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a Kolozsvár, Nagyvárad és Budapest között közlekedő gyorsvonatok útját megrövidítsék. A gyorsvonatok közlekedés most Budapest és Nagyvárad között öt és fél órát. Budapest és Kolozsvár között nyolc órát vesz igénybe. A terv szerint ez az idő négy és fél, illetőleg hat és fél órára redukálódna, s ezt az időmegtakarítást a vonatok gyorsításán kívül a Kolozsvár, Nagyvárad, Püspökladány, Szolnok és Cegléd állomásokon való vonat-tartozkodás megrövidítésével akarják elérni.

Az erdélyrészi és felvidéki segélyakció kiterjesztése. A földmivvelésügyi miniszter elhatározta, hogy az erdélyrészi és felvidéki segélyakcióút kibővíti s e végből az 1911. évi költségvetésbe 300.000 koronával nagyobb összeget vesz fel, mert úgy az erdélyi, mint a felvidéki földmivvelés az árvizek miatt igen nagy károkat szenvedtek. Ez teszi szükségessé e vidékek földmivvelés-osztályának hathatósabb támogatását.

Körrendelet a rézgalic keverék (rézkénpor) és egyéb a peronospora viticola ellen szolgáló védekező szer kedvezményes vasuti szállításáról. A m. kir. kereskedelmiügyi miniszter ur az országsszerte uralkodó peronospora veszedelemre való tekintettel-mél-

tányolva a folyó évi előre haladott idényben a peronospora elleni védekezés céljaira szolgáló szerek minél gyorsabb szállításához fűződő közgazdasági érdekeket-közbenjárásomra kivételes és visszavonásig de legkésőbb a *folyó év augusztus végéig* megengedte, hogy a magyar kir. államvasutak a pécs barcsi vasut, valamint azon helyü érdekü vasutak vonalain, melyeknek díjszabására a rendelkezési jog a magyar kir. államvasutaknak át van engedve, utóbb nevezett vasut helyi áru díjszabásába felvett XXII. kivételes díjszabásba tartozó azon *rézgalic keverék* küldeményekre (és jelesen a rézkénporra is) melyek kizárólag a peronospora viticola (penészgomba) pusztítására szolgálnak, a gyorsárúként való szállítás s tetszés szerinti mennyiségben való feladás esetén a II. osztály díjtételei alkalmaztassanak és pedig azon különleges feltételek kikötése mellett, melyek az előbb említett XXII. kivételes díjszabás szerint a teherárúként szállítandó ily küldeményekre nézve megállapítottak.

Azonkívül nevezett miniszter ur a többi önálló igazgatással bíró közforgalmu hazai vasut igazgatóságának figyelmét is felhívta arra, hogy a szőbanforgó védekező szerek gyorsárúként való szállítására el akadályokat ne gördítsenek s általánosságban a peronospora ellen való védekezésre szolgáló szerek gyors és folytatólagos szállítására a legnagyobb gondot fordítsák.

Midőnt ezt felügyelő urnak minél szélesebb körben való azonnali közhírítéssel végett tudomására hozom, egyben utasítom felügyelő urat, figyelmeztesse az érdekelteket, hogy kivánatos volna, ha a feladók fűreértések elkerülhetése végett a vasuti fuvarlevelekben *rézkénpor* helyett a vasuti díjszabásban elfogadott *rézgalickeverék* elnevezést használnák.

Végül figyelmeztesse a szőlősgazdákat, hogy ez a kivételes kedvezmény jövőre nézve precedensül nem szolgálhat, mivel a megfelelő rézkénpor készleteknek kellő időben való megrendelése mellett, még teherárúként való szállítás esetén is az érdekeltek idejekorán birtokba juthatnak.

Budapest, 1910. évi július 19-én.

A miniszter megbízásából: *Lekky* miniszteri osztálytanácsos.

VEGES KÖZLEMÉNYEK.

Jakab László kitéjtetése. *Jakab* Lászlót, az erdélyi hazarész állategészségügyi felügyelőjét, az E. G. E. ügybuzgó, kipróbált választmányi tagját és lapunk kiváló régi munkatársát, *Ófelsége* a király, az állategészségügy terén szerzett érdemei elismerésül, a napokban a Ferenc József rend lovag keresztjével tüntette ki.

Azzal a jóleső érzéssel regisztráljuk e hirt, mely olyankor tölti el a munkás emberek lelket, midőnt a királyi kegy — nagyképu és nagyhangu, de sulyban könnyü potentátok helyett — valódi, benső értékeket és érdemeket fedez fel.

Jakab László a maga emberségéből jutott mai pozíciójára. Nem az összeköttetés, nem a protekció vitte előre pályáján, amint azt manapság igen sok pályafutásnál láthatjuk. Az ő érdekében nem jártak közbe a nagyok és nem lanszirozták előbbrejutását miniszterekhez írott bizalmas ajánló levelek. Őt meglátták és hívták.

Nálunk mint egyszerű, de talentumos kolozsvári városi állatorvos kezdte pályáját két-évtizeddel ezelőtt. Az állatorvosi szolgálat államosítása idején azonnal főállatorvosi ranggal lépett az állam szolgálatába s néhány évvel később az egész erdélyrészi kerület az ő igazgatása alá került. Hogy milyen sikerrel kormányozza kerületét, azt dokumentálja mostani kitéjtetése is.

Sok érdem fűződik azonban az ő nevéhez

más téren is. Kolozsvár város kisgazdájának érdekében több mint két évtized alatt végtelen sokat tett, nem várván és nem kápván támogató és vezető buzgóságáért semmit azoktól, akiknek erkölcsi és anyagi előmeneteleért fáradozott.

Lelkes és buzgó választmányi tagja, mióta itt van, az erdélyi gazdasági egyletnek. Egyike azon kevés vezető férfiaknak, akiknek érdeme, hogy Erdély régi, híres, kipróbált értékü magyar-erdélyi fajta szarvasmarhá állománya még meg van s hogy a jövőnek megmentettet.

A magánéletben is tiszta, puritán, jellem. Kedves, jó kedélyü társasági ember és megbízható barát, olyan, amilyent mai sivár korunkban — midőnt az élet nehéz harcái között a mások sikere, az együtt-örvendezés helyett, legtöbbször az irigység, a legyünnivágyás érzetét szokta ébresztetni — bizony keveset találunk.

Szívü gratulálunk ez alkalmából *Jakab* Lászlónak ugyis, mint pályája kimagasló vezető katonájának és ugyis, mint kiváló munkatársnak és igaz barátának. Éltesse őt még sokáig az Isten pályájának, a köznek és barátainak — igaz öröme.

Kitéjtetések. A m. kir. kormányelnök előterjesztésére *Ófelsége* *Tátray* János állategészségügyi felügyelőnek a királyi tanácsosi címet, *Fokányi* László főállatorvosnak, az állategészségügyi tanács jegyzőjének a Ferenc József-rend lovag keresztjét, *Rziha* A királyi tanácsos, állategészségügyi felügyelőnek pedig az állategészségügyi főfelügyelői címet és jellegzet adományozta. Ugyanezen előléptetésben részesült *Ühlydik* Titusz pozsonyi állategészségügyi felügyelő is.

A Székely Társaságok Szövetségének nagygyűlése. A Székely Társaságok Szövetsége az idén Gyergyószentmiklóson tartja évi nagygyűlését folyó hó 23-án. A résztvevőknek kedvezményes vasuti jegyet biztosít a rendezőség, melyet augusztus 15-ig a Szövetség elnöke ad ki Marosvásárhelyen. A Székely Társaságok Szövetségének mostani gyűlésén az előadók értékes előadásokkal szerepelnek. A nagygyűlés sorrendjéből a következőket említjük meg. Elnöki megnyitó, tartja *Deák* Lajos kir. tan., elnök. Az erdélyrészi m. kir. miniszteri kirendeltség működését ismerteti *Koós* Mihály, a kirendeltség vezetője. A romániai magyarság helyzetéről előad *Szabó* István Bukarestből. Csik vármegyéről felolvassnak: *Kölli* Ignác alispán, *Mészáros* Gyula dr. nemzeti muzeumi segédör és *Görög* Joakim plébános.

A takarmány és a legelő állása. A földmivvelési miniszterium múlt héten megjelent jelentése a takarmányról és a legelőről a következőket mondja: Mesterséges takarmányok. A vöröshere második és a lucerna harmadik hajtását részint még kaszálják, részint azonban már le kaszálták, a lucernánál tulnyomóan kedvező eredménnyel. A vöröshere második hajtása helyenkint a szárazság és a nagy mértékben elharapódzott aranka miatt, melyet rendszertelenül irtanak, csak a gyengebb termést adott. A lekaszált takarmány szállításra és betakarításra többnyire jól sikerült és jó minőségűt eredményezett. A zabos búkköny betakarítási munkáit tulnyomóan kedvező eredménnyel mindennütt bevégezték. A muhar korábbi vetései jó eredménnyel biztatnak és bugarikat általában kihajtották. A későbbi vetések ellenben többnyire még gyengék, száruk rövid és többfelé a szárazság és felburjánzott gynomoktól szenvednek. A csalamádé vetések, különösen a koraiak, dus termést adnak, kaszálasuk folyik. A késői csalamádé helyenkint a száraz idő miatt fejletlen maradt. A sarju termés többnyire jól sikerült és helyenkint még az anyaszénánál is kedvezőbb eredménnyel biztat. A sarju kaszálását már több vidé-

ken megkezdették és mivel csaknem mindenütt eső nélkül sikerült betakarítani, minősége általában az anyaszenáét meghaladja. Az eredmény azonban több vidéken, ahol elegendő eső nem volt, kevésbé kedvező, mivel a sarjuhajtás alacsony maradt, sőt szikes vagy homokos talajon lesült. Legelő. A gyepek még eléggé jól zöldel, különösen, ahol utóbb is elegendő eső járt. Ahol azonban nem volt eső, a füves elapadt és már nem ad elegendő tápot a legelő jószágoknak. A többnyire jó minőségű tarlólegelők azonban kárpótolják a kopáródó gyeplegelőket.

— **A nagygyakorlat és a gabonakampány.** Most, hogy elmaradt a nagygyakorlat, a hadvezetőség számára fentartott kocsi- és körúteljárás 5000 kocsival, felszabadul. Az idei gabonakampány e szerint előreláthatólag simán fog lebonyolódni, mert a felszabadult kocsikat, meg a hadgyakorlatra való tekintettel más oldalról biztosított tartalékkocsikat az ideiglenes kizárólag az erősen megnövekedő gabonaszállításnak lehet rendelkezésére bocsátani.

— **A dési gyümölcskiállítás.** A szolnok-dobokavarmegyei Gazdasági Egyesület által október 2-től 9-ig rendezendő gyümölcs-, szőlő-, konyhakerti termény-, virágkertészeti és csövestengeri-kiállítás szabályzatát most küldötte szét az egyesület titkársága. A kiállítási tárgyak szeptember 29-től október 1-ig szállítandók be, s a bejelentési határidő szeptember 15-ig terjed. Bővebb felvilágosítással Szemmáry József titkár szolgál.

— **A hegyvidéki rétek és legelők megújítása.** Thaisz Lajos a kassai m. kir. vetőmagvizsgáló állomás vezetője érdekes kísérleteket végzett a hegyvidéki rétek és legelők megújítása érdekében. A gazdasági-botánikai szempontból fontos kísérletek eredményeit a következőkben foglalta össze az állomás: A hazai rétek és legelők azért teremnek általában keveset és nem kielégítő minőségű takarmányt, mert eddigelé nagyobbára csak a természet gondjaira voltak bízva. A rétek és legelők jó karban tartásának fő kellékei: fogasolás, gyomirtás és trágyázás, az adott viszonyokhoz képest továbbá lecsapolás, alagsövezés, öntözés, talajkötés, terepegyengetés stb. Fűmagvetéssel való megújítás történhetik felülvetéssel, vagy teljesen új vetéssel, mindenkor kellőképpen előkészített és trágyázott talajon. A fűmagkeverékek alkalmazása. A hegy- és havasvidéki legeltetés szoros kapcsolatban állván erdőgazdaságunkkal, a hegyvidéki legelők kellő értékesítésének előfeltétele egy olyan törvény, mely a legeltetés és erdőgazdálkodás érdekeinek kölcsönös kielégítésével fog elkészülni. Hegy- és havasvidékeink igen elterjedt gyomnövénye pusztítható fogasolással, égetéssel, leggyökereiben pedig trágyázással. Olyan havasokon ahol már istállók is épültek, az almot a helyszínen kell termelni, mert ezzel részben a havasok trágyázásának kérdése is megoldatott.

— **A tej és tejtermékek nemzetközi forgalma.** A tej és tejtermékek nemzetközi piacán, — mint a schweizeri poroszszövetség árjegyző irodája legújabb jelentésében megállapítja, — amerikai spekulációk hatása alatt az utóbbi időkben változás állott be, ami a termelőket nagyon óvatossá tette, noha a jó takarmánytermés és az olcsó pénz is elég megnyugtatóssá szolgálhatna. A fogyasztás, — a huzdrágaság bizonyára az árak esése miatt is — úgy Középeurópában, mint Amerikában emelkedett. Ennek folytán a legtöbb államban a kivitel esett, míg ellenben igen soknál a bevétel lényegesen emelkedett. Különösen május hónapban feltűnő sok vaj és sajtot vittek be az Egyesült Államokba. E túlnagy bevétel olyan árhanyatlást idézett elő Amerikában, hogy hatását Nagybritannia, Németalföld, sőt még Franciaország is megérezte. A fogyasztásra szánt tej ára tavasz óta a nagykereskedésben némileg emelkedett. A kiskereskedésben változatlan maradt. A vajnak való tejszerűbb lett. A sajt árak április óta általánosságban estek. Különösen a lágysajtók. A vaj árak normálisoknak mondhatók s a jövő áralakulásai is sokkal

kedvezőbb kilátást nyújtanak, mint a sajté. A legközelebbi három hónapban, reális számítás szerint, a tej- és tejtermékek árai sem esni, sem emelkedni nem fognak. Ezt a relatív kevés tejtermelés és a magas husárak biztosítják. A végleges terméseredmények és az őszi takarmánytermés nagy változásokat idézhetnek elő.

— **A külföldi komlótermése.** A földmivelségi miniszterhez érkezett jelentések szerint augusztus hónap elején a külföldi komlótermése a következő volt:

Saaz. A növény fejlődése a huzamosabb idő óta kedvező időjárás folytán jól halad. A virágképződés nagyon dúsz és részben már tobozzá alakult. Általában nagyon jó termés remélhető.

Auscha. Az utóbbi időben rendkívül haladás észlelhető a fejlődésben és a növény állása majdnem olyan kedvező, mint a saazi kertületben.

Dauba. A termés kilátás kedvező.

Németországban a bajor területen a komló állása nem egyenletes ugyan, de a jó termést ígérő kertek túlsúlyban vannak, Bajorországban jó középtermésre van kilátás. Nagyon szépen áll a komló Bádénben, Württembergben, Elzászban, valamint déli Németország és Poroszország kisebb komlótermő vidékein is.

Belgiumban, Németalföldön, Franciaországban jó középtermésre van kilátás.

Angliában kevésbé kedvező a komló állása, mert a féreg szaporodik, mindazonáltal azonban jó megközelítő termést remélnék.

Amerika. Nagyon előnyös változás állott be a növény fejlődésében és itt már is 250.000 bálra becsülik az idegi termést. Amerika kivételével sehhol sem — vagy legalább nagyon gyéren — hallani termésbecslésről, azonban általában megállapítható, hogy rossz terméstől sehhol sem kell tartani, ellenkezőleg mindenütt jó termés remélhető és ennek hatása minden komlópiacon mutatkozik is már az árak tetemes hanyatlásában, amely már oly arányt ölt, hogy a mai árakat az 1909. évi legmagasabb árakhoz arányítva, 50 kilogrammonként 150 koronáig csökkenő veszteség mutatkozik. Idegi termésű stíriai és magyar komló eddig nagyon szorványosan érkezik, csakis mint postaküldemény. Érdeklődés ezek iránt még nem mutatkozott.

— **Országos baromfivásár Sopronban.** A Nyugatmagyarországi Földmiveltők Gazdasági Egyesülete október hó 23, 24 és 25-én Sopronban országos tenyészbarmfivásárt rendez. Az erre vonatkozó bejelentések legkésőbb folyó évi szeptember hó 30-ig küldendőek be.

— **A Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége** szeptember hónap 5-én kezdődőleg Hamburgban tartja kongresszusát. Maxwell Vilmos elnöklésével szeptember 5-én megkezdődnek az ülésezések, amelynek első pontja a központi bizottság jelentése és az új alapszabályok megvitatása. Hans Müller a fogyasztási szövetkezetekről, Anderson a mezőgazdasági szövetkezetekről és Korthaus az ipari szövetkezetek és hitelkérdéséről tart előadást. Szóba kerül az a kérdés is, hogy a lakásügy javítása körül, milyen feladat vár a szövetkezeti mozgalomra. Délutánonként a delegátusok meg látogatják a hamburgi főbb szövetkezeti intézményeket.

— **Községi pótdadó köteles fizetése** A közigazgatási bíróság határozata értelmében a községek mindazon kiadásai, melyek valamilyen birtok megvásárlása, az azon létesítendő községi istálló építése végett, vagy más állattenyésztési célokra eszközöltnének, nemcsak az állattenyésztéssel foglalkozókat, hanem az 1886: XXII. t. c. 130. §-a értelmében a község összes lakosait terhelik. Ennélfogva az ilyen kiadások folytán szűkséggé váló pótdadók fizetésére az összes községi polgárok kötelesek.

— **Forgalmunk Ausztriával.** Júniusban Magyarországból 92,3 millió korona értékű árut vittek Ausztriába, viszont Ausztriából Magyarországra kivitel 110,5 millió koronát tett. 1910. január 1-től bezárólag június végéig Magyarorszából Ausztriában a bevétel 514,5, Ausztriából Magyarországra a kivitel 628,2 mil-

lió korona értékére rug. Az ideiglenes kereskedelmi mérleg tehát 1910. január 1-től július végéig Ausztria előnyére 113,8 millió korona aktívumot jelent a tavalyi hasonló időszakhoz 48,5 millió aktívummal szemben.

— **Szövetkezeti hatalom** Ilyennek nevezi egy angol folyóirat Anglia szövetkezeti társadalmát, amely 1561 fogyasztási szövetkezetben 2.855.000 családot egyesített. E szövetkezeti társadalom összes vagyona 853,3 millió frankot tett ki. Az összes forgalom 2722 millió frank, a tiszta nyereség pedig 300 millió frank volt.

— **A kecskeméti vincellériskola jövő évi január 9-től december 1-ig tartó gyakorlati munkaképző tanfolyamára** a pályázat folyó év október 1-én jár le, a kellően felszerelt kérvények egy koronás bélyeggel ellátva az iskola igazgatóságánál nyújtandók be.

— **Gyümölcskivitel.** A m. kir. kereskedelmi muzeum levelezőjének közlése szerint Belgiumban a gyümölcsszüret gyengének ígérkezik s így nagy bevétel fog kifejődni. Tetemes kereslet van már is pószmétére és sárga Reine-Glaudera.

— **Tenyészállat kiállítás Brassóban 1910. évben.** 1910. évi október havában mezőgazdasági gépkiallítással egybekötött országos tenyészállatkiállítás rendeztetik Brassóban. A kiállítási jegyzék (Catalogus) 2000 példányban nyomtatik, melybe mezőgazdasági gépgyárosok hirdetései is felvételnek. A hirdetési díjakra vonatkozólag közelebbi felvilágosítást nyújt ezen lapban lekötölt hirdetés. A kiállítás határozmányait valamint a bejelentési űrlapokat a kiállítás rendező bizottsága, (Brassó, Vármegyeház) kívánatra megküldi, a hová minden átiratok intézendők. (2475 II.)

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyujt.

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

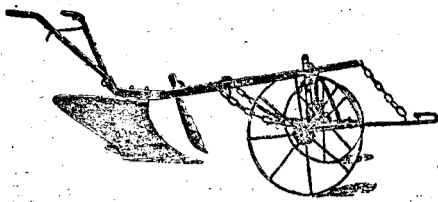
A KÉPVISELŐSÉG elfogad TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Eladó Dr. gróf Teleki Domokos ur Óméltósága germyeszei magyar erdélyi fajta tenyészetéből **10 drb.** 3-5 éves, részben borjas és hasas számfelületi tehén. Érdeklődőknek felvilágosítást nyujt, Germyeszeg (posta, vasut, távirtda) **Pálfy Dezső, intező.** 2476

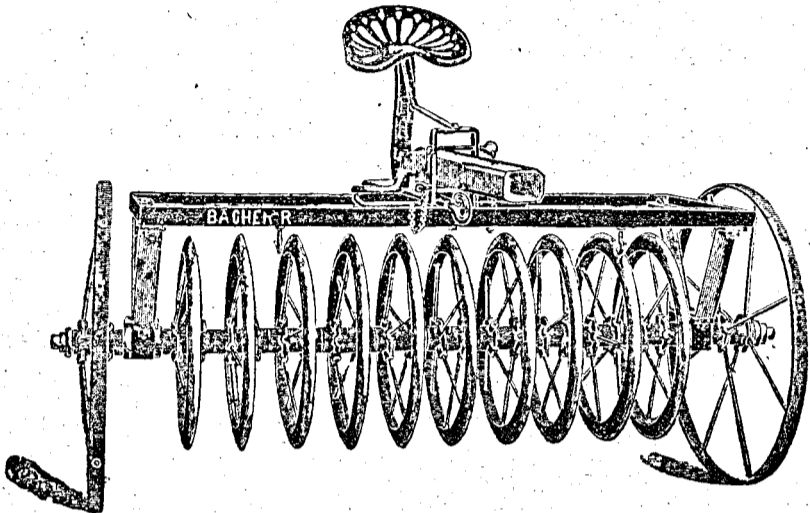
A valódi Bacher-féle törhetetlen fejű

„Acélekék”

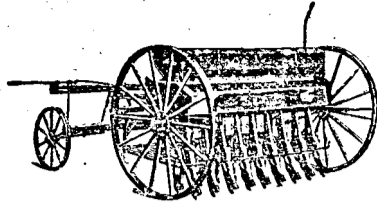
ugy a munkateljesítés tökéletességénél, mint kiváló tartosságuknál fogva elsőeknek vannak elismervék.

Campbell rendszerű altalajtömörítők, Tártsás boronák, elismert és egyedül tökéletes kivitelben a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazva.

Olcso ár és teljes szavatosság mellett.

Budapest, VI. Nagymező-u. 68. sz.

A „Melichár“-féle

„Unicum Drill”

a gazdák kedvenc vetőgépe. Pontos szabályozhatóság,

gondos kivitel és tartósság tekintetében egy gyártmány sem versenyezhet vele.

Kormányzó szerkezete és kiürítése meglepően célszerű

és a vele való munkát könnyűvé és akadálytalanná teszi.

Óvakodjunk utánzatoktól.

Bacher—Melichár

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond

Árjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10–50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyúttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a földszéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.

A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” ki-fizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség
GOMBOS BENO Kolozsvár, Ferenc József-ut 7.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Kaposi Pál

siklósi lakos (Baranya),

mintegy 80–100 darab
öszvért — mula — keres

megvételre,

eladók fenti címre küldjenek
írásbeli ajánlatot.

2486

VEGYEN!

VEGYEN!

Konverzionális Jelzálog-Sorsjegyet!

E sorsjegyek mindenikét kihúzzák a törlesztési húzáson és a nyeremény húzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyeremény már esett. E sorsjegyek 50 éven át játszanak és kaucióképen is letehetők. Legnagyobb nyereménye:

egy millió korona.

Húzasok: minden év február 25-én, ápril 25-én,
június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én
és december 27-én.

Részletre:

egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona
vagy letétre 20 K foglaltó lefizetése után legolcsóbb kamatra.

A nyeremények azonnal a vevőt illetik.

2004

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank
részvénytársaságnál

Mátyás király-tér 7 szám alatt.

Gyakorlattal bíró ispán uradalmakban azonnali belépésre ispáni, vagy erdőkezelői

állást keres.

Cím: Ladányi Sándor,

2484

Bethlen.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

OBERDING ANTAL

vízvezeték és csatornázási vállalata

Kolozsvárt, Bástya-utca 4. szám. (Óvár.)

Telefon-szám: 625.

Készít fürdőszobákat, clostetteket, mosdó-asztalokat, új házi vezeték berendezéseket. — Továbbá készít vidéken vízvezeték szivattyu állomással vagy forrás foglalással. — Elvállal jutányos árban évi jókarban tartásokat és minden e szakmába vágó javításokat pontosan és a legjutányosabban.
2436

A kolozsvári Vöröskereszt-Egylet kórháza.

Erzsébet-Mária kórház és Szanatorium Kolozsvárt, Magyar-utca 35. szám.
Igazgatóság ugyanott.

Ez a Szanatorium európai nivón áll. Az ellátás kitünő. A beteg, mintha családi körben lenne a kiváló humanista dr Brant József miniszteri tanácsos, ny. egyetemi tanár körültekintő vezetése mellett.

Az intézetbe felvétetik minden rangu és felekezeti gyógyítható beteg, kivéve heveny, fertőző és elmekórós bántalommal szenvedőket.

A napi ápolási díjak mérsékeltek, nem drágábbak a klinikák vagy kórházak külön árainál. Az ápolási díjban foglaltatnak: elsőrendű, naponta ötszöri étkezés, ápolás, egyszerűbb gyógy és kötszerek, fehér és ágyneműk, fűtés, világítás,

valamint az intézeti orvos látogatása naponta egyszer vagy kétszer. Minden beteg tetszése szerint választhat kezelő orvost, kinek kölcsönösen megállapított tiszteletdíját külön fizeti, valamint az Intézeti orvosnak a rendszeren kívül kívánt látogatásait.

Ha műtét kívánatos, akkor annak díja előre fizetendő. Korlátolt anyagi viszonyok közt levő betegek, a műtét díj fizetése alól fel is menthetők, de ilyen esetben műtétet csak az intézet orvosszomszólója végez.

Azon első és másodosztályos betegek, kik az intézetben 1 1/2 hónapnál hosszabban tartozkodnak, ápolási díj mérséklésre tarthatnak igényt, ugyaszintén kisebb javadalmazású tisztviselők, valamint katonatisztek özvegyei és árvái.

Az intézetnek van **testgyógyászati** és nyáron át **vizgyógyászati** osztálya is. Testgyógyászati díjak: egy óra 2 korona, egy óra 50 korona. Vizgyógyászati díj hetenkint 15 korona.

2464

Az Erdélyrészi Gazdaközönség szives figyelmébe!

Miután a folyó év szeptember hó 1., 2., 3 és 4. napjain — a XVI. erdélyrészi tenyészállatkiállítással kapcsolatban — fog megtartatni Kolozsvárt immár VIII. erdélyrészi gép-, szerszám-, termék és terménykiállításunk is, hol a gazdaközönségnek minden ily tárgy szükséglete beszerzésére a lehető legjobb alkalom kínálkozik, mert mindent közvetlen szemlélet útján, kiállítási darabokban és tetemes engedmények mellett vásárolhat, felkérjük a gazdaközönseget, hogy ezirányu bevásárlási szándékait, a saját érdekében, akkorra fenntartani sziveskedjék.

2463

A rendezőség.

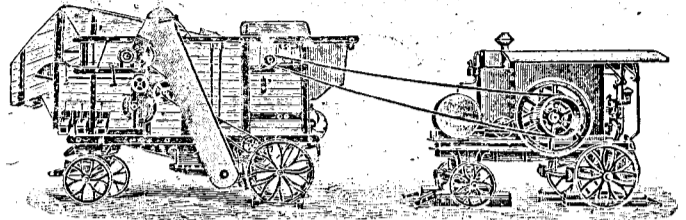
Mayer Gépgyár

vas és fém-
öntöde
részv. társ.

Motorgyár

Szombathely.

Budapest, VI. Váci-körut 61.

Fennáll 60 év óta.

Olcsó ár!

Kitünő szerkezet!

Kedvező feltételek!

Ajánl legujabb szerkezetü:

Motoros cséplőszerelvényeket
Malomberendezéseket
Stabil benzinmotorokat 1—25 lóerőig
Szivógázmotorokat 8 lóerőtől minden
nagyságban.

Mintagépek a kolozsvári kiállításon láthatók.

Kérjen 78 számú képes árjegyzéket!

2487

Őszi trágyázás!

Valódi védjegyű

2459

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!

Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van és eredeti olomzár van rajta.

Minden zsák tartalom-jelzéssel van ellátva.

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Kalmár Vilmos
a Thomasphosphatfabriken, Berlin vezérképviselője Budapest, VI. Andrassy út 49.

HUTTER GERŐ
Első Magyar Gőz- és Villamerőre berendezett
MÜLÉPGYÁRA

Kolozsvárt, Jókai-utca 7.ik szám.

Ajánlja a legkitünőbb valódi méhviaszból, bármely méret szerint készült mülpe

Sárga mülpe 1 kgr. 5 korona.

Fehér mülpe 1 klg. 6 korona 50 fillér.

Csomagolásért csak saját költségeimet számítom fel. Az árak az itteni pósta vagy vasutállomásig szállítva értendők. A tisztán kezelt fehér és világossárga salakmentes, idegen anyagoktól ment viasz kgr.-ját 3 koronáért beváltom.

Becsés megrendelését várva vagyok:

2433

Teljes tisztelettel: **HUTTER GERŐ**, mülpegyáros.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá- sával	1,981.700.— K.
Tartalékok	1,933.963.54 „
Összesen:	3,915.663.54 „
Évi fölösleg	90.349.— K.
	59.782.26 „

1903.	„	109.331.78 „
1904.	„	72.438.23 „
1905.	„	61.736.60 „
1906.	„	39.243.65 „
1907.	„	41.877.32 „
1908.	„	81.088.76 „
1909.	„	106.589.64 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyazintén az ember életére különféle módozatok szorint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2½%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részlettek. Az 1907. és 1908. valamint 1909. évi üzletfelelőseggel pedig tartalékaikat garapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963.54 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2005

Az igazgatóság.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ állattenyésztési és kiállítási szakosztálya által a — Nagyméltóságú m. kir. Földművelésügyi Miniszter úr erkölcsi és anyagi támogatásával — Kolozsvárt, a sétatéri kiállítási helyiségekben 1910. Szeptember 1., 2., 3. és 4.-én rendezendő

XVI. erdélyrészi tenyészállatkiállítás és tenyészállatvásár PROGRAMMJA.

A kiállítás beosztása és jutalmai.

A kiállítás célja kizárólag az Erdélyrészi állattenyésztés fejlesztése és emelése lévén, ennél fogva csakis a régi Erdélyben (tehát a volt u. n. kapcsolt részeket is ideértve) született állatok lesznek arany- vagy pénzdíjjal jutalmazhatók.

Másutt tenyésztett állatok ugyan szintén bemutathatók, de csakis elismerő oklevelet nyerhetnek.

A díjak a két első osztályban két kategóriára oszlanak és pedig: *aranydíjak* főleg nagyobb birtokosok részére és *pénzdíjak* kizárólag kisebb birtokosok részére. (Kisebb birtokosok alatt értetnek azok, kiknek birtokuk 50 holdat meg nem halad; azonkívül ide számíttatnak a *gazdatisztek, lelkészek, tanítók és körjegyzők* is.)

A többi tenyészállat-osztályok díjai nincsenek megkülönböztetve, azonban azoknak is *legalább egynegyedrészre* kisbirtokosok között osztandó ki.

A *kisebb. birtokos a kitűzött aranydíjakra is versenyezhet*

Hogy a díjkategória iránt kétség ne támadjon, a bejelentési ívben a következő kérdések foglaltatnak: a kiállító *neve és állása* a kiállító *birtokának nagysága* (50 holdon alul vagy felül?)

A kiállítás osztályai és díjai a következők:

I. osztály. Tenyészló.*

A) Ménesbeli lovak:

1. Anyakancák csikóval, $15\frac{1}{2}$ markoson (= 163 cm.) felül:
Aranydíjak: 300, 200, 100 és 50 kor.
2. Anyakancák csikóval, $15\frac{1}{2}$ markoson (= 163 cm.) alól:
Aranydíjak: 250, 150, 100 és 50 kor.

3. Három éves, vagy azonfelüli ménesikók:
Aranydíjak: 200, 100 és 50 kor.

Fentti alosztályok első díjasai állami *arany*, második díjasai áll. *ezüst*, és a harmadik díjasok áll. *bronz díszoklevelet* is kapnak.

4. Hároméves és azonfelüli kancák csikó nélkül:
Aranydíjak: 250, 200, 150, 100 és 50 kor.

B) Gazdasági lovak:

1. Anyakancák csikóval, $15\frac{1}{2}$ markoson (= 163 cm.) felül:
Pénzdíjak: 150, 100, 80, 50 és 30 kor.

* A külön meg nem jelölt díjak mind állami díjak.

2. Anyakancák csikóval, $15\frac{1}{2}$ markoson (= 163 cm.) alól:

Pénzdíjak: 150, 100, 50 és 30 kor.

Fentti alosztályok első díjasai állami *ezüst*, második díjasai áll. *bronz díszoklevelet* is kapnak.

3. Hároméves és azonfelüli kancák csikó nélkül:

Pénzdíjak: 150, 100, 80, 50 és 30 kor.

- C) *Nehéz ígás lovak* (pinzgauiak, mura-köziék stb.):

Három éven felüli kancák:

Aranydíjak: 100 és 50 korona.

Ezen osztály első díjasa áll. *ezüst*, második díjasa áll. *bronz díszoklevelet* is nyer.

II. osztály. Erdélyi magyar fajta tenyészszarvasmarha.*

Csak tisztavérű és abszolút értékű állatdíjazható:

1. Gulyabeli tenyészetek csoportos kiállítása:

(NB. Lehetőleg 4 tehén és 2—2 drb. 1, 2 és 3 éves üszőből.)

Aranydíjak: 500, 400, 300, 200 és 100 korona.

2. Gulyabeli tehének:

Aranydíjak: 200, 150, 100 és 50 kor.

3. Tenyész bikák 3 éven felül, magántulajdonból:

Aranydíjak: 300, 200, 100 és 50 kor.

Hat évnél idősebb tenyészbika csak *diszoklevelet* nyerhet.

4. Tenyész bikák 3 éven felül, községiak:
Pénzdíjak: 120, 100, 80, 50 és 30 kor.

5. Tenyész bikák 2—3 évesek:

Aranydíjak: 150, 100, 50 és 30 kor.

Pénzdíjak: 100, 50, 30 és 25 kor.

6. Tenyész bikák 2 éven alól:

Aranydíjak: 150, 100, 50 és 30 kor.

Pénzdíjak: 100, 50, 30 és 25 kor.

7. Nem gulyabeli tehének:

Pénzdíjak: 150, 100, 75, 50, 30 és 25 korona.

8. Üszők, 2—3 évesek:

Aranydíjak: 70, 50 és 30 kor.

Pénzdíjak: 100, 50, 30 és 20 kor.

* A külön meg nem jelölt díjak mind állami díjak.

9. Üszők, 2 éven alól:

Aranydíjak: 50 és 30 kor.

Pénzdíjak: 50, 30 és 20 kor.

Külön díjak:

Kolozsvármegyében született kiválóbb községi bikák számára:

Lészai Ferenc díja: 100 korona aranyban.
Első díj: 60 kor. második díj: 40 kor.

A „7. Nem gulyabeli tehén“ című alosztályban 200 koronát tűzött ki *Kolozsvár sz. kir. városa*, melyre kolozsvári kis birtokosok — azaz olyanok, kik 50 holdnál kisebb gazdasággal bírnak — pályázhatnak.

Első díj: 100 kor., a tulajdonos kiállító *saját nevelésű* tehénéért.

Második díj: 50 K } oly tehénéért, mely leg-
Harmadik díj: 30 „ } alább egy év óta van a
Negyedik díj: 20 „ } kiállító tulajdonában.

Jutalom a *viszonylag legjobb* állatnak is adandó, ha legalább 5 tehén van kiállítva.

III. osztály. Nyugati fajta szarvasmarha.* **

(Csak tisztavérű és abszolút értékű állatok díjazhatók.)

1. Tenyész bikák, 3 éven felül:

Pinzgaui fajták: díjak: 100, 80 és 60 korona.

Berni—simmenthaliak: díjak: 100 és 60 korona.

2. Tenyész bikák, 2—3 évesek:

Pinzgauiak: díjak: 75 és 50 kor.

Berni—simmenthaliak: díjak: 75 és 50 korona.

3. Tenyész bikák, 2 éven alól:

Pinzgauiak: díjak: 50 és 25 kor.

Berni—simmenthaliak: díjak: 50 és 25 korona.

4. Tehének:

Pinzgauiak: díjak: 100, 80, 60 és 50 korona.

Berni—simmenthaliak: díjak: 100 és 60 korona.

5. Üszők, 2—3 évesek:

Pinzgauiak: díjak: 75 és 50 kor.

Berni—simmenthaliak: díjak: 75 és 50 korona.

* A díjak odaitélésénél előnyben részesülnek azon tenyészetek melyekről tulajdonosuk beigazolja, hogy a kiállítást megelőzőleg tuberkulin próba alkalmazásával gümőkortól menteseknek bizonyultak.

** Ezen osztályban kigazdák és községek állatai csak az illető fajták tenyésztésére kijelölt tenyészkerületekből fogadtatnak el.

6. Űszők, 2 éven alól:

Pinzgauiak: Pénzdíjak: 50 és 25 kor.
Berni—simmenthaliak: Pénzdíjak: 50 és 25 kor.

IV. osztály: Bival.*

1. Bikák:

Díjak: 150, 100, 75, 50 és 25 korona.

2. Tehenek és űszők:

Díjak: 150, 100, 75, 50 és 25 korona.

E díjakra minden birtokos állatja különbség nélkül pályázhat; azonban bikák csak 4 éves korig versenyezhetnek, vénebb bikák csak elismerő oklevelet nyerhetnek.

V. osztály: Juh.*

(Racka, cigája és keresztezések).**

Díjak: 120, 80, 50 és 30 korona.

VI. osztály: Sertés.*

1. Zsirsertések:

Díjak: 75, 50 és 30 korona

* A külön meg nem jelölt díjak mind állami díjak.

** A tisztavérű állatok a bíráltnál elsőbbségben fognak részesíttetni.

2. Hússertések:

Díjak: 75, 50 és 25 korona.

3. Keresztezések:

Díjak: 50, 30 és 25 korona.

VII. osztály: Baromfiak.*

1. Magyar tyuktörzsek díjai: 50, 40, 30, 20 és 10 korona.

2. Idegen tyuk-fajták (orpington, langsan és plimut) díjai: 40, 30, 20 és 10 korona.

3. Keresztezések díjai: 30, 20 és 10 kor.

4. Pulykák díjai: 50, 30 és 20 korona.

5. Ludak díjai: 50, 40, 30, 20 és 10 kor.

6. Kacsák díjai: 30, 20 és 15 korona.

7. Hízott baromfiak díjai: 25, 15 és 10 korona.

8. Baromfi termékek díjai: 30, 20, 15 és 10 korona.

9. Diszbaromfi díjak: 25, 15 és 10 kor.

*
Kiállítási diszoklevelek és elismerő oklevelek mind a hét osztályban érdem szerint adatnak.

VIII. osztály: Külön pályázat.*

A tenyészállat-kiállítással kapcsolatosan kettősfogat díjazás is tartatik.

* A külön meg nem jelölt díjak mind állami díjak.

Cél: A kocsilovak értékesítésének előmozdítása s a jobb anyagnak, a használatra való tekintettel ivar különbség nélküli díjazása által, serkentőleg hatni minél több jó kocsiló előállítására.

E díjakra is csak a régi Erdélyben (a volt u. n. kapcsolt részeket is ideértve) született és nevelt lovak pályázhatnak és nyerhetnek jutalmat.

Kettős fogatok részére:

Első díj: 300 korona.

Második díj: 200 korona.

Harmadik díj: 100 korona.

E versenynél a ló-osztály juryje a lovak származásának és ivarának figyelmen kívül hagyásával csupán a használatra való tekintettel ítél.

Minden bejelentett kettős fogat után, fizetendő a bejelentés alkalmával a kiállítási szakosztály pénztárába 10 korona.

A fogatok a kiállítás első napján d. u. 5—6 óráig a sétatéri kocsiuton jártatandók.

*

Hogy a rendezőbizottság a részvétel mérvéről idejekorán tájékozva legyen, a bejelentések 1910 augusztus 15-ig bezárólag fogadtatnak el.

A nagyméltóságú Földmívelésügyi Miniszter ur által erkölcsileg és anyagilag támogatott XVI. erdélyrészi tenyészállatkiállítás és vásárral kapcsolatban, Kolozsvárt 1910. augusztus 31., szeptember 1., 2., 3. és 4-én rendezendő

VIII. ERDÉLYRÉSZI

Gazdasági Gép-, Szerszám-, Kellék-, Anyag-, Termény- és Termék-Kiállítás és Vásár

PROGRAMMJA.

1. A kiállítás ideje: 1910. augusztus 31. és szept. 1., 2., 3. és 4. napjai.

6. A kiállítás tárgyai:

a) Mezőgazdasági gépek: Ekék, vetőgépek, boronák, hengerek; kapáló-, kaszáló- és aratógépek; eséplógépek, rosták, osztályozók; motorok; takarmányprések; takarmányfeldolgozó gépek; lóherafejtők; sulymérők; malomszerkezetek; rétöntözési és talajjavítási, állattenyésztési, tejgazdasági, szőlő és borgazdasági, erdőszeti, gyümölcsészeti, kertészeti, baromftenyésztési, méhészeti, selyemtermelési, vadászati, halászati és más gazd. melléküzemeltetési gépek. Járművek, szállító eszközök, kocsik stb.

b) Felszerelések, eszközök, állatorvosi és vegyi szerek, építési anyagok, műtrágyák és anyagok stb.

c) Háztartási gépek, cikkek és eszközök.

d) Mezőgazdasági háziipari készítmények.

e) Mezőgazdaságot érdeklő új találmányok.

f) Mezőgazd. és kerti termény és termék kollekciónak.

A gépkiallítás tárgyai lehetőleg működésben mutatandók be. A talajművelő és vetőgépek, takarmányfeldolgozók stb. működéséhez szükséges helyekről a rendezőség gondoskodik.

A kiállítás kitüntetései:

I. Érmek.

Ekékre:

1 kiáll. aranyérem,
1 " ezüstérem.

Egyéb talajművelő gépekre:

1 kiáll. aranyérem,
1 " ezüstérem.

Vetőgépekre:

1 kiáll. aranyérem,
1 " ezüstérem,

Aratógépekre:

1 kiáll. aranyérem és
1 " ezüstérem

Gőzcsepőkre:

1 kiáll. aranyérem,
1 " ezüstérem.

Motorokra:

1 kiáll. aranyérem,
1 " ezüstérem.

Terménytisztítókra:

1 kiáll. aranyérem és
1 " ezüstérem.

Lóherafejtőkre:

1 kiáll. aranyérem

Tejgazdaságiakra:

1 kiáll. aranyérem,
1 " ezüstérem.

Gyümölcsészetiakra:

1 kiáll. aranyérem,

Takarmányfeldolgozókra, Sulymérőkre, Malmokra, Szőlő és borgazd. gépek és eszközökre, Baromftenyésztésiekre, Méh- és selyemtenyésztésiekre, Vadászati felszerelésekre, Halászati felszerelésekre, Állatorvosiakra, Vegyi szerekre, Háztartásiakra, Tűzoltó felszerelésre, Kocsikra, Háziiparcikkekre és Új találmányokra külön-külön 1—1 kiállítási aranyérem:

Mezőgazd. és kerti termény és termék kollekciónak.

1 arany-, 1 ezüst- és 1 bronzérem.

II. 24 diszoklevél.

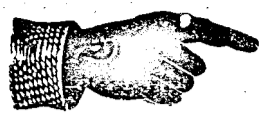
III. 36 elismerő oklevél.

10. Bejelentések — kizárólag a kibocsátott bejelentési iven (egy példányban) 1910. augusztus hó 15-ig „Az Erdélyi Gazdasági Egylet Titkári Hivatala, Kolozsvár, Attila-utca 10. sz.” címen, a helypénzsekkel és biztosítási díjjal egyidőben — beküldendő. Későbbi bejelentések elfogadásáról a rendezőség nem szavatol, a bejelentés céljára iven, borítékok és utalványlapok küldetnek.

A kiállításra vonatkozó részletes programot és bejelentő ivenet egy levelező lapon való kérésre azonnal küld:

az Erdélyi Gazdasági Egylet Titkári Hivatala,

Kolozsvár, Attila-u. 10. szám.

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Háztartási cikkek!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi gyógyszer különlegességekből, kötszerek és betegápolási eszközök

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITKE LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyszer-, pi- Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.
pere és illatszer üzlete

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készitendő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok. 2422

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Rózsa	Torkoly
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum	Vanília
Ananas	Cacao	Châtreuse	Kömény	Punch	Seprő	
			Maraschínó	Pfefferüma	Szilviorium	

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

Gazdasági cikkek!

PETKUSI ŐSZI ROZS

mint kipróbált télkemény, erősszáru és terménydus

VETŐMAG,

amíg a készlet tart eladó a botfalui cukorgyárban.

Vetőmag szükséglet kat. holdanként 65—70 klgr.; idei termés különféle fekvésű tábláról a nagy szárazság dacára holdanként 1540—1670 klgr. szem. Ára 100 klgr.-ként 20 korona. Botfalui állomáson zsák nélkül.

Répatermelőink elsősorban vétetnek tekintetbe, kik ezen kitűnő vetőmagot megállapodás szerint a szállítandó répa ellenében is kaphatják. 2488

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

A modern HOMOKÉRTÉKESÍTÉS

legcélszerűbb és legjövődelműbb, ha ez legújabb szab. Kombinált-gépünkön lesz eszközölve.

Falazó téglá, tetőcserép, alagsó, járdalap, mind egy és ugyanazon gépen állítható elő. Ajánljuk még kipróbált formáinkat vályuk, ürtömbök, sirkeretezések stb. előállítására a legkülönbözőbb árakban.

Magyar levelezés. Különlegességi gépgyár. Magyar levelezés.

Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett.

80. sz. broszura ingyen.

Városhoz közeli
vagy jó vasuti össze-
kötetési nagyobb
300—2000 holdas
hírtokot
bérbe, vagy meg-
vételre sürgősen
keresek.
Címem a kiadóban
(r. y.) alatt.

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garnitúrájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

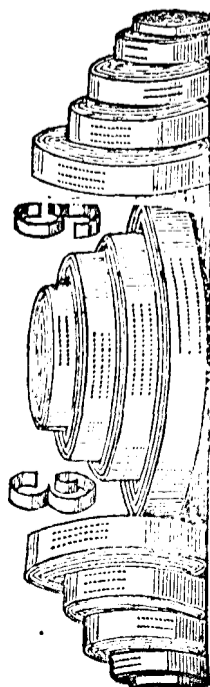
Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről vállalkozó gondoskodik.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,

Budapest, IV. Mátyás-utca 11.

2016

Gmeiner E. gépsziigyar Brassó.

Ajánl saját gyártmányu: Elsőrendű szimpla és dupla színű-gépsziijat 600 mm. szélességig.

Többféle vvaró és kötőszijat legjobbminőségben.

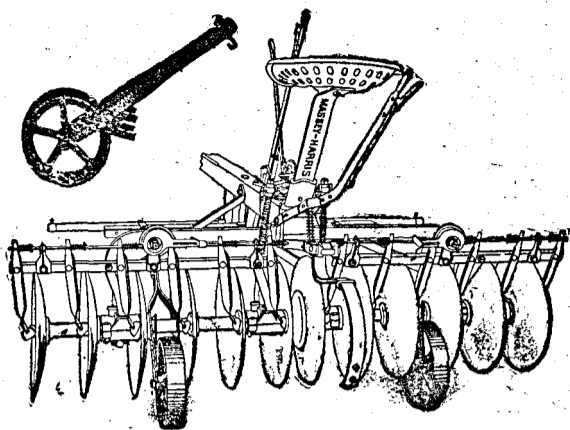
Elsőrendű gépsziijbőröket javításokhoz minden vastagságban.

Azonkívül szállit legjobb minőségű gép- és hengero-lajokat, gőzgépek és motorok kenésére

Ajánlatok és minták megkeresésre.

2275

Massey-Harris Co. R. T. Fűkaszaló, aratógép és földmívelő eszközök gyára.

Tárczás-borona.

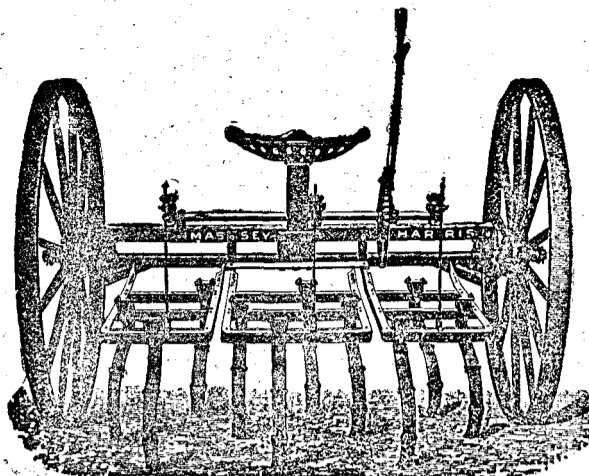
Toronto

Észak Amerika.

A világ legjobb gyártmányai.

Arjegyzéket kívánatra ingyen küld a

Massey-Harris Co. részvénytársaság

Cultivátor.

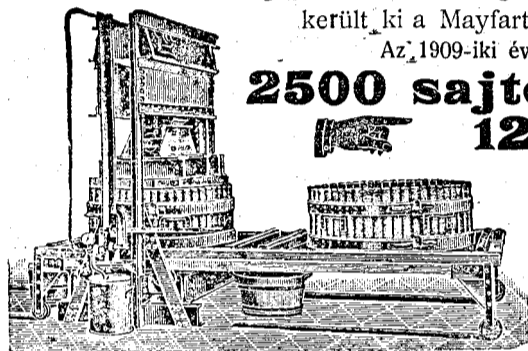
BUDAPEST, Alkotmány-utca 23. sz.

2379

35.000 bor- és gyümölcs-sajtó, 20.000 gyümölcs- és szőlő-zúzó, 300 hydraulikus sajtó, bor, gyümölcs és ipari célokra stb.

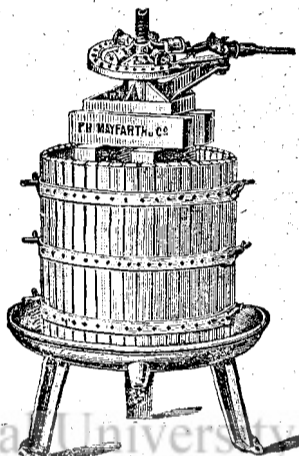
került ki a Mayfarth-féle gyárakból.
Az 1909-iki évben készült

2500 sajtó
1200 zúzó.

Csattanós bizonyítéka ezen gyártmányok föltűnő jóságának.

Tessék bizalommal fordulni

MAYFARTH PH. és TSA.

mezőgazdasági és ipari gépgyáraikhoz,
Bécs II, Taborstrasse 71.

Kitüntetve több mint 650 arany és ezüst stb. éremmel.

Kimerítő képes árjegyzékek ingyen.

Képviselők és viszontelárusítók kerestetnek.

Tessék mindig a Mayfarth cég nevére ügyelni.

ERDÉLYI BANK

és **TAKARÉKPÉNZTÁR R.T.**

Kolozsvár, Mátyás kir. tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol.

Előleget ad értékpapirokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre.

Dijmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes pánccs szekrényeket. (Safe Deposits.)

2017 Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Dívtos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fin és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utócai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

A m. kir. földmívelésügyi minister ur ő nagyméltóságának védnöksége alatt

Brassóban 1910 évi október hóban rendezendő s

MEZŐGAZDASÁGI GÉPKIALLITÁSSAL EGYBEKÖTÖTT ORSZÁGOS
TENYÉSZÁLLAT KIÁLLITÁSRÓL kibocsátandó

JEGYZÉKBE (KATALOGUSBA) HIRDETÉSEK felvételnek.

A hirdetési díj:

1/1 lap oldalért 20 korona, 1/2 oldalért 10 korona, 1/4 oldalért 5 korona.

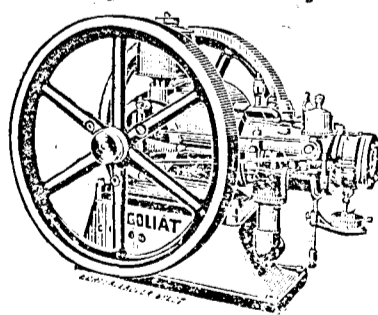
Ilyen hirdetések 1910. évi augusztus hó 15-ig vétetnek át.

A kiállítás rendező-bizottsága: 2475 I.

Brassó, Vármegyeház.

„Goliát” új nyersolajmotorok

A Goliát-jegű nyersolajmotor minden nagyságban kapható.

A Goliát-jegű nyersolajmotor minden nagyságban kapható.

A **Goliát** motor meglepően egyszerű.
A **Goliát** motor eszményileg tökéletes.
A **Goliát** motor tömör, erős szerkezetű.
A **Goliát** motor nem szemre, hanem állandó és megbízható üzemre van építve.
A **Goliát** motort kedvező lefizetésre csak teljes biztosítékot nyújtó gazdaközönség élvezhet.

Levél-cím: 2482

TIMÁR EDE géptelepe
Budapest, V., Lipót-körút 28.

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentgyhaz-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy hasznáit,
a lábra találó cipő
beküldésével a
egyo bb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesíttetnek.

2019

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

Által a legjutányosabb árák mellett ajánlatban
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szecskavágók, répavágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes
acél-akák, 2- és 3-vasú akák és minden
egyéb gazdasági gépek.

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

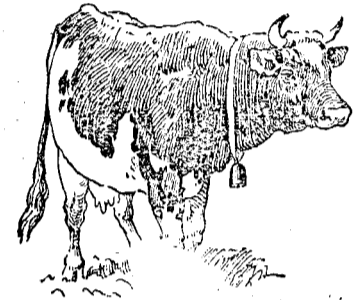
a legjobb minőségben
és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagárban Budapest
Nádor-utca 31-33 sz. szerez-
hető be. A Fischer-féle szab.
impregnált szavatolt tiszta lenből
készült vízhatlan ponyvák nagy
strapa mellett is eltartanak 10-12
évig. A 28 év óta fennálló Fischer-
féle zsák- és ponyvagár az ország
legjelentékenyebb uradalmainak és
vizsonteladójának szállítja.

Pontos, szolid kiszolgálás.
Ponyvakölcshőző intézet.
Tessék ajánlatot kérni!

2260

Kwizda-féle Korneuburgi marhapor,

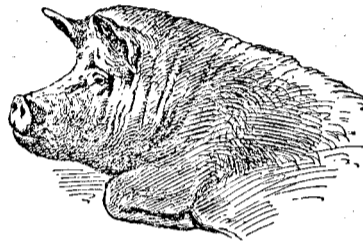
Diétikus szer lovak-, marhák- és juhoknak.
1 doboz ára . . . K 1.40
1/2 » » » » » - 70
Közel 50 év óta a legtöbb istállóban használat-
ban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint
feheneknél a tej javítása s a tejelőképeség fo-
kozása céljából.

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

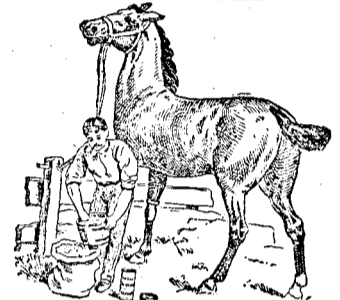
Kwizda-féle kutyapilulák

zselatin-átvonattal. Hajtópilulák kutyáknak.
1 doboz ára K 2.-

Kwizda-féle sertéspor.

Diétikus szer a hizlalás elősegítésére.
Kis doboz K 1.20. Nagy doboz K 2.40.
Erősítő takarmány,
lovak és szarvasmarhák számára,
1 doboz a 5 étadag K -80, 1 láda a 50
étadag K 6.-

2450 II.

Kwida-féle Restitutions-fluid

mosóvíz lovak számára. — Egy üveg ára K 2.80.
Az udvari istállóban és versenyistállóban 40 év óta
használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka vég-
zése előtt és után, ingyulladásoknál sub. Trainingbea
nélkülözhetetlen.

**Védjegy, címke és csomagolás
szabadalmazva.**

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza
BUDAPEST, VI. Királyi utca 12. és Andrássy-út 26. szám

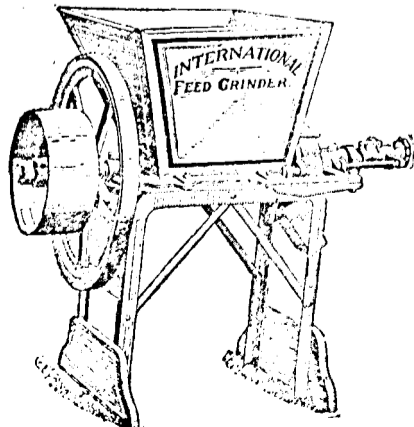
Mc Cormick

„International“ egyetemes darálógépje

a legjobb **csővestengeri darálógép,**
a mellett mindennemű szemes
takarmány darálására kitűnően
megfelel.

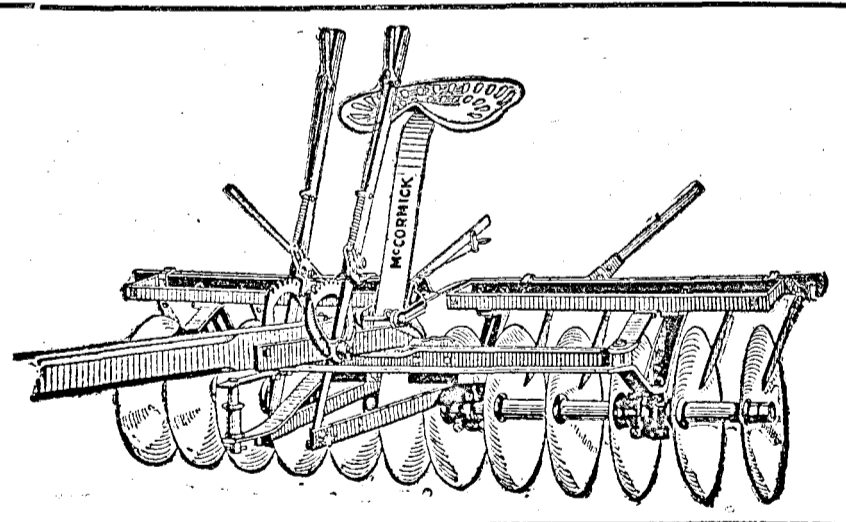
Munkaképessége csekély erőszük-
séget mellett igen nagy.

Szabadalmazott ki- és berakó-
készüléke folytán a **daráló-
tárcsák tartóssága sok-
kal nagyobb,** mint bármely
más gyártmányu darálógépé.

Mc Cormick Harvesting Machine Company

Igazgatóság és főraktár:
Budapest, Alkotmány-u. 12. sz.

Mc Cormick

„Bumper Type“ tárcsásboronák

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezo-
tük és legkiválóbb anyaguk révén, a legkedveltebbek és legelter-
jedtebbek.

A tarlóhántásra és a tavaszi szántásra a legújabb szabadalma-
zott és az erdélyi talajviszonyoknak teljesen megfelelő **Mc Cormick
tárcsásboronát** kérjük sürgősen megrendelni, mert készletünk
rohamosan fogy.

Különlegesség: a **16 tányéros tárcsásborona** 16 vagy 20 any.
hüvelyk méretben; munkaszélessége 240 centiméter.

Összes árjegyzékeinket kívánatra díjmentesen küldjük.

I. H. C. Benzinmotorok

2—25 eff. lóerővel stabil felállí-
lásra, lokomobilok és **magánjáró
benzinlokomobilok** mint **takar-
mánykészítő, vízszivattyuzó és
cséplőmotorok** rohamosan terjed-
nek, mert üzemük a **legegyszer-
rűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.**

Gazdasági célokra csakis az
eredeti **I. H. C. Benzinmotor** felel
meg, mert kezelését az egyszerű
béres is elsajátíthatja.

Teljes modern **takarmánykamra-
berendezéseket** a legjutányosabb
árban szállítunk és azokat díjmen-
tesen tervezzük.

